

ebben az időben. Általában a sportok népszerűsödésével idényszerűségük is elmosódott. A tenniszhez, kinek számára az ősz lehetetlenné teszi a szabadtéri játékot, fedett pályákra húzódik s az év tizenkét hónapján át játszik.

Ennek következtében természetesen nem kerülhet rá sor, hogy egyéb sportágakkal is foglalkozzék. Hogy ez a specializálódás jó-e vagy rossz — nem lehet tudni. Mindenesetre csaknem minden sportág gyakorlásához szüksége van a sportolónak könnyű atletikai gyakorlatokra, futásra, ugrásra, amit gyakorolnia kell, ha saját területén komoly eredményeket akar elérni. A testi egészség néhány apostola különösen a múltban, de napjainkban is ellenzi a túlzott specializálódást s a versenyszerűséget. Azonban ha el is fogadjuk, hogy a sportoló egyéni egyensúlyának előnyére szolgál az általános testedzés, hiba lenne kifogásolni a specializálódást és versengést, mely a kor lelkéből ered. A sportlátványosságok iránti érdeklődés, a játékvágy, klubszervezői mind olyan elemek, melyeket számolnunk kell még akkor is, ha nem egy töről hajtottak ki a bölcsességgel.

Kétségtelen, hogy a terület, ahol Európa először áll majd szembe egységesen más földrészekkel, jóval a gazdasági egység vagy egységes pénznem előtt — a sport lesz. Az őszi európai válogatott, mely ugyan nem idegen kontinenssel, hanem csak az Európához való tartozásába belenyugodni nem tudó angol szigettel mérte össze erejét, erre mutat. Nem mintha Amerikának például nem lennének futbalistái, akik nyugodtan felvehetnék a versenyt európai társaikkal, hiszen Délamerika csapatai világhíresek, hanem mert Anglia, a futbal hazája, úgy véli, hogy összemérheti erejét egy európai válogatottal.

Az első tizenegy között, amit Európa kiállított, öt olaszt, két németet, egy franciát, egy belgát, egy magyart és egy norvéget találunk.

Az olaszok e tultengése azzal magyarázható, hogy a kiküldött együttes egységét valamennyire megakarták őrizni s erre legalkalmasabbnak a világbajnok olasz csapat látszott. A válogatás tehát nem jelenti azt, hogy más játékosok nem jöhetnek számításba egy ilyen válogatásnál (Planicka, a cseh kapus, Minelli, a svájci hátvéd stb.), viszont a tekintetbe jöhető játékosok egyrésze játékképtelen volt, más részük, mint a csehek és spanyolok, országalk különleges helyzete miatt nem kerülhetek bele.

Egy ilyen európai válogatott futbalcsapat összeállítása természetesen az időnek megfelelően változik s egy pár évvel későbbi válogatás már bizonyára kevés hasonlóságot mutat a maival. Azonkívül tekintetbe jöhetnek az oroszok is, akiknek bár kétségbevonhatatlan értékeik vannak, európai csapatokkal való mérkőzések hiányában nincs módjukban nyilvánítani ezt. Végül bizonyos, hogy a sport sem vonhatja ki magát azok alól a társadalmi és szellemi áramlatok alól, melyek Európában uralkodnak, bár legfőbb követendő szempontja mégis a sportszerűség maradjon. (Márk Viktor)

**KOSZTOLÁNYI, FÖLDESSY
GYULA ÉS AZ ADY-REVI-
ZIO.** Kosztolányi Dezsőné megírta részletes beszámolóját Kosztolányi Dezsőről (Révai 1938). Szeretetteljes, alázatos könyvében sorra veszi az író gyermekkora, diák és egyetemi éveit, majd rátér férfikorára, végül a halállal való vívódását adja visszafojtott könnyes emlékezéssel. A könyv természetesen részrehajló, rokoni és bántódó. De tartalmaz néhány olyan adatot, amely eddig Kosztolányi életéből ismeretlen volt. Már a fiatalkorú Kosztolányi, — mint felesége a férj naplójegyzeteinek közreadásával bizonyítja, — erősen és tudatosan készült az írói pályára. És pedig úgy készült, hogy kétséget nem tűrő módon a legel-

sők közé számította magát. Kétségtelen tehetsége, elragadó közvetlensége, minden emberrel való bánásmódja a kiadók és laptulajdonosok lelkesedését is meghozta számára. Valóban, Kosztolányi az első sorokig melegítette be magát és a prominensek écsapatával száguldott tovább, saját maga megrajzolta pályája görbéjén. Vagy ahogyan felesége mondja, senki sem hinné, hogy gyerekes bohém, külső megjelenése és napi modora mögött, micsoda kitünő üzleti érzék húzódott meg.

Egész zsenge gyermekkorától, látomásszerűen félt a haláltól, a fájdalomtól s nála pompásabb toltató regősöktől. Halálfélelmét számtalan versében revellálta, a fájdalom miatti jajongását igen sokszor és nevezetesen érzékeltette, de simaságára jellemző, hogy a politikát megvetette s azok között, akik utjait egyengették, mindig tudott hízeltől és elismerőt mondani, még olyan egyéniségekről is, akiket szívből gyűlött. Tudvalevőleg ő volt az, aki a *Toll* című hetilapban megjelenő Ady-ankéton, — Ady halála után, — talán az első komoly követ dobta arra az Adyra, akit életében, minden megjelenő könyve alkalmából a legbarátibb lelkesedéssel tömjénezett. Sötét szakadékok tátongtak Kosztolányi életében. Az elsőséghez szívósan és törhetetlenül ragaszkodott.

Gyermekkorában a városban, ahol laktak, — meséli felesége, — kis öccse elcsavargott. Kosztolányi keresésére indult. Egy külvárosi fordulónál megszólított egy bámuló falusi embert: „mondja meg kérem hova lett az én kis öcsém, mert teccik tudni én ideges ember vagyok“. Ezt az ideges gyermekséget átvitte egész életére és harmadik személyekkel szemben mindig élt is vele. Így simult, ha simultnia kellett és támadott, mikor vélt vagy tényleges ellenfelei kezéből kiesett a fegyver, hogy magát adott pillanatban mégis a legelsőre hangsúlyozza.

Ez a félnék, magát apolitikusnak nevező egyéniség elsőrangú fontosságúnak tartotta, hogy elmenjen a gyűjtőfogház udvarára, ahol az összeomlott második magyar forradalom szereplőit akasztgatták. Ott nézegette és latolgatta a „hiénák“ fuldoklását s az érzékeny költő nem gondolt pillanatig sem az undorító halálkínokra, amelytől pedig saját személyében olyan kimondhatatlanul félt. Később idegesen magyarázta ezt a cselekedetét s végső elhatározással kimondta, hogy ebben sem értik őt meg.

Nem is nekünk, hanem Földessy Gyulának jutnak részben ezek a morális kihagyások eszébe, annak a kiváló örök-ifjú Ady-harcosnak, aki — felesége elszórt adataiból, — egy új Ady revízió során, most éles reflektorral újra rávilágít Kosztolányi „sötét mélységeire“.

Senki sem akarja a halott Kosztolányit bántani. Legkevésbé Földessy, de valóságos tárházat olvas sa ki a feleség könyvéből azoknak az indító rugóknak, amiért Kosztolányi csak halálában merete az élonek tulságosan súlyos Adyt megtámadni.

Földessy elismeri Kosztolányi képességeit. Néhány versére és novellájára elragadtatással mutat rá. De értékmérő ítéletében kénytelen őt a második vonalra helyezni. Jöformán csak most érti azt az ádáz gyűlöletet, ami, — az életben jóbarátnak mutatkozó és tehetségében mélységesen elismert Adyval szemben, — annak halála után hatalmába ejtette.

Ady, — emberi hibái ellenére, — törhetetlen és megingathatatlan harcosa volt a haladásnak. 1918-ig a zseni minden fegyverével hadakozott. Minden szavában benne lüktetett a harci riadó félelmetes erje. Még ha szerelmi vagy tájleíró költeményben vagy akár prózában is jelentkezett. 1918-ban megérte még ezen általa jórészen meglátott és megharcolt küzdelem végét s az őszirózsás forradalmat saját

jának tekintette. Ebben az egész két évtizedben, aki valamirevaló nevezetességnek számított, nem térhetett ki a liberális-demokrata fejlődés utjai elől. Kosztolányi sem, sőt még Babits sem. 1918 után (Ady 1919 januárban halt meg) a szél alaposan megfordult. A liberális és demokrata haladás súlyos és égő sebeket kapott. Aki a gyökere mélyéig nem volt haladó szellem, aki másodvonalbeli készségeit elsővonalbelire akarta átképezni, akinek öngazoló fájdalmai voltak, annak pompás alkalom kínálkozott a jóvátételre. Ezek között jött legelsőül Kosztolányi. És, mert Ady volt az az irodalmi vonalkormányos, aki a „letűnt, összeeseklyott” korszakot leginkább jellemezte, őt átlépegetve jött Kosztolányi. Földessy nem tudja ezt neki elfelejteni. Rögtön írása megjelenése után neki támadt. Akkor Kosztolányi még élt. Most ő is meghalt. Felesége könyve nyomán Földessy újra támad. Derék becsületes harcos volt világéletében. Csak ha szétnézünk a politikai és irodalmi csatáit, a bomlás felduzzadt kísértetei között, érthetjük meg, hogy mit jelent Földessy újból való kiállása Ady Endre mellett. Talán Földessy ezáltal nem is Kosztolányi miatt csattog. Félelne inkább evlági, semhogy időt pazaroljon a másvilágra költözött Kosztolányi utáni kiáltozására. Földessy a haladó és meg nem hamisítható Ady mellett áll ki újra és újra. (Pap Gábor)

A SZERVEZETLEN ROMÁN-MAGYAR KULTURKÖZELEDÉS.

A közelmúltban két gyűjtemény is napvilágot látott román költők verseiből. Egyik Kibédi Sándoré, aki Goga-fordításaiból adott ki egy kis kötetre valót, a másik Flórián Tiboré, aki Șteagu Octavian prózai költeményeit tette közzé magyarul. Amilyen öröndetes ez a román-magyar kulturális közeledés szempontjából, olyan elszomorító, hogy ezek a könyvek szervezetlen publicitásuk s érdeklődő magyar olvasóközönség hiányában

nem érhetik el a kívánt hatást. Bizonyos, hogy a kulturközeledés ki-mélyülésének elmaradásáért nem az erdélyi magyar literátorokat terheli felelőség, hiszen ha rendszertelenül és anarchikusan is, de szépszámú román irodalmi termék jelent meg, már Erdélyben magyarul. Viszont nem érthetetlen, hogy a kölcsönöség elmaradása hátráltatja és megbénítja a mozgalom kiterjedését s a magyar részről történő elszórt kísérletekből az olvasó nem a tényleges törekvéseket, hanem egyéni érdeket vagy lenézett és céltalan lojalitást hámoz ki.

A mozgalom intézményes és közös megszervezésére irányuló kísérletek, melyeknek egyik nem elhanyagolható eredménye a — sajátos helyzete folytán sokszor méltán gyanakvó — magyar olvasókétségeinek eloszlátása lett volna, nem jártak sikerrel. Valahol mindig megfeneklettek, mert nem tudták függetleníteni magukat a közélettől és politikától s kizárólag a szeilem területére korlátozódnak. Az újrakezdés iránti magyar részről megnyilvánuló óhajok pillanatnyilag Erdélyben legalább is naivak, de hiábavalók és céltévesztettek is, mert könnyen az őszintéltenség látszatát kelthetik. Ez azonban nem jelentheti a törekvések felszámolását, annál kevésbé, mert komoly eredményeket mindkét oldalon csak intézményes szerv munkájával lehet elérni, mely válogatna, kipuhatólná az olvasó érdeklődését és igényeit s valóban mai és általános értékeket juttatna el hozzá mindkét oldalon a tisztos, de csak a fordító megítélése vagy hajlandósága folytán létrejött fordítások helyett. (KKJ.)

ERG AGOSTON megölte magát Olaszországban, az ott is megvalósított zsidó törvény miatt. Olaszországban végezte orvosi tanulmányait, ott telepedett le, ott nyitott orvosi rendelőt, ott vert gyökeret, állapodott meg s állt a férfikor gyümölcsbeérése előtt, — most az ujonnan honosított zsidók